

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Борислав Ясенов Наумов (Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българската академия на науките)

за

дисертационния труд на тема „Разнообразие и разпространение на херпетофауната в защитена зона Орановски пролом - Лешко“, представен от Невена Георгиева Малакова за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Екология и опазване на околната среда“

Представената ми за становище дисертация съдържа общо 229 страници (вкл. 85 стр. приложения) и е структурирана по стандартния за такъв тип трудове начин. Много добро впечатление прави фактът, че в стилово и граматично отношение ръкописът е на много високо ниво (за разлика от други дисертации, които съм чел през последните няколко години). Литературният преглед обаче е с твърде голям обем и съдържа ненужно подробни описания на принципите и обектите на Natura 2000, както и на историята на херпетологията у нас.

Целта на работата е ясно формулирана, а поставените задачи са изпълними и изцяло попадат в рамките на темата. Методиката е удачно подбрана, а количеството на събраните данни може да се приеме за достатъчно.

Получените резултати са представени максимално подробно (включително в табличен и графичен вид) и свидетелстват за голямото количество на извършената полева работа. Установени са 18 вида земноводни и влечуги, които са нови за изследвания район. Регистрирани са множество локации както на новите видове, така и на повечето от вече известните. Всички находища са прецизно документирани и картирани. Особен интерес представлява намирането на червейници в Орановския пролом (досега се смяташе, че в Югозападна България този вид не се среща на север от Кресненския пролом); много интересно е и намирането на кримски гущер на 1200 м н.в. (досега приемахме, че у нас той достига само до около 1000 м н.в. и то много рядко). Смятам, че изготвените карти на разпространение на видовете в защитената зона отразяват най-съществения принос на дисертацията и са много по-важни от снимките на отделни животни. В този смисъл би било много по-добре, ако картите бяха

вкарани вътре в глава III (т.е. в текстовете за всеки вид), а снимките бяха изведени в приложение.

Обсъждането на резултатите е твърде лаконично, въпреки че характерът и количеството на събраните данни несъмнено дават възможност за по-обширна дискусия, например сравнение с подобни изследвания върху херпетофауната в други райони на Югозападна България (Кресненския пролом, Скринския пролом, басейна на Рилска река). Забелязват се и някои (малко на брой) технически грешки и пропуски, вероятно допуснати случайно, например: на стр. 111 за смока мишкар е казано, че в България се среща основно в зоната 1500-1600 m н.в., което не е вярно; на стр. 93 и 96 е цитирана работа на Попгеоргиев от 2009 г., каквато не фигурира в списъка с литературата.

По отношение на изведените приноси смятам, че те имат оригинален характер и правилно отразяват същността на установеното в процеса на работа. Освен в чисто научно отношение, дисертацията има съществен принос и от гледна точка на опазването на природата: събран е голям масив от данни за редица видове, който може (и би трябвало), да се използва при изготвяне на плана за управление на изследваната защитена зона.

Резултатите от дисертационния труд са публикувани в 3 научни статии на английски език, като и в трите докторантката е първи автор.

В заключение мога да кажа, че поставените задачи са изпълнени и целта на работата е постигната. Критичните бележки, които дадох по-горе, в повечето случаи имат характер на препоръки за бъдеща работа и по никакъв начин не омаловажават цялостния принос на дисертацията. Давам изцяло положителна оценка на дисертационния труд и препоръчвам на членовете на научното жури, да гласуват „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Невена Георгиева Малакова.

София, 11.08.2018 г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Борислав Наумов/